

There are no translations available.

Анцишкін І.В.

Історик,

головний зберігач

Нікопольського краєзнавчого музею

м. Нікополь, Україна

[Біографія](#)

Матеріал надано в авторській редакції

Житлово-комунальне господарство Нікополя До другої половини 40-х років ХХ-го ст. житлово-комунальне господарство у Нікопільці було в зародковому стані. До 1917 року у місті не налічувалося і 70 кварталів. Будинки головним чином були дерев'яні, одноповерхові. Наприкінці ХІХ ст. налічувалося 6 кам'яних будівель. Перед 1917 р. з 2 700 будинків було три десятка кам'яних будівель, з них декілька двоповерхових. Зазвичай в одному будинку жила одна родина, поступово добудовуючи кімнати. Тому загальної служби прибирання не було. В старій частині міста, де був центр і де були зосереджені кам'яні будівлі прибиралися біля магазинів і крамниць приказчики, а біля солідних двоповерхових будинків двірники, яких було до десятка. Саме вони мели сміття, прибирали кінській гній, а взимку сніг. До речі, саме в старій частині була єдина забрукована вулиця у місті. Інші заростали кропивою і бур'яном влітку, а під час дощу проїхати по них було дуже важко. Тільки наступали сутінки, як вулиці ставали пустими. Це було пов'язано й з тим, що на все місто було 28 гасових ліхтарів, наприклад, на вулиці Преображенській (сучасна Шевченка) було всього 4 ліхтаря.

Важка ситуація у місті була з водою. Одна малопотужна водокачка була на Довголівці і вона забезпечувала водою кам'яні будівлі старої частини. Ще одна невеличка водокачка давала воду до міського парку (парк Пушкіна), для фонтанів, де знаходився Купецький клуб. Загальноміського водогон не було до кінця 30-х років, коли одна гілка була проведена з новозбудованого Південно-трубного заводу до будинків інженерно-технічних робітників на Соцмісті. Воду переважна більшість нікопільців брала з Дніпра. Водовоз Сірієць заїздив на конячці подалі від берега і наповнював діжку річковою водою, яку потім розвозив по хатах. На волах і конях возили воду ще Пухович та Гівергізов. Хто жив ближче до води, ті самі ходили набирати воду, користуючись коромислом. Водовозка діяла до кінця 30-х років. Добре вимитися можна було в бані, що знаходилася там де й зараз (вул. Шевченка), і яку утримував пан Чорний. Ще були ванни там де зараз готель "Батьківщина".

Готелі були Мілкова (вул. Свердлова, колишня будівля міськміліції), Хорова (вул. Кріпака, приміщення перукарні), «Росія» (ресторан «Хвиля»), Ющенко (колишня поліклініка). У

місті були мебльовані кімнати Губергріца (вул. Свердлова, витверезник), Дубровської (ріг вул. Херсонської і вул. К. Маркса). По вул. Свердлова було також багато заїзних дворів з номерами для прибулих на ринок селян - Горошко (за колишньою поліклінікою), Ушенко.

Були фотографії Белікова, Аптовича (біля старого музею), Мальта (по вул. Пролетарській), Рогачевського.

Працювали годинникарі - Голдовський (біля старого музею), Бро (медучилище), Баркан (там же), Зельдін (стара друкарня), Мурашковський (вул. Херсонська).

Були перукарні - Рейнова, Сухомлинського, Могилевського, Персидського, Ніщанського (усі по вул. Свердлова), Макарова, Каплуна, Вертемберга (усі по вул. К. Лібкнехта), Шермана (вул. Калашникова, у кінці міськсада).

Були модистки - Лисовська, Свірська Марія, Пратусевич, Цибулевська. Капелюшна майстерня Влейз по вул. Херсонській. Кравці - Неймарк, Рубінштейн, Персидський, Горнштейн, Любанський, Каганер, Озерной, Могилевський, Касьянін, Грінберг, Голубчик, Гейсерман, Пратусевич, Подольський, Адлуцький, Козлюк, Галінкін, Вассерман. Були кашкетні майстерні - Славензона, Геллера, Когана, Оселедчика, Лейбмана, Меєрсона, Подольського. Шевцями були - Рубінчик, Каневський, Вайнер, Білий, Капцан, Решоткін, Насекін, Малишко Василь Маркович, Голубчик, Клемперт, Персидський, Богуславський, Жаботинський, Гладштейн, Пустовойт, Стасюк Степан, Кугель, Яхнін, Гвоздін, Авраменко.

Були хімчистки і пральні - Мюллера (вул. Кріпака), Раднера (вул. Херсонська). Швець ремонтував валізи, а Чортков займався чисткою взуття.

Ще гірша ситуація була з каналізацією. Тут навіть високоповажним мешканцям кам`яних будівель доводилося користуватися вигрібною ямою. З часом ями наповнювалися і на допомогу приходив золотарь Філька. Філька у Нікопілі був високоповажною персоною. Йому єдиному поліція дозволяла п`яному шпетити міського голову на всі заставки з передка своєї золотарської діжки. Народ збирався навколо Фільки і з задоволенням, незважаючи на запах, слухав викривача і критикана. Каналізація з`явилася у місті лише в 50-і роки. Після революції був конфіскований готель Мілкова і там відкрили готель комунгоспа. У 20-і - 30-і роки в управлінні комунгоспа працювали Зінченко, Тимошенко, Майзенберг.

Розвиватися житлово-комунальний комплекс інтенсивно почав у 50-і роки ХХ ст. після завершення відбудови міста, яка в цілому закінчилася наприкінці 40-х років. Нікополь став поступово зростати.

З 1950 р. до середини 50-х було збудовано 4 200 житлових будинка. Водогінна мережа міста склала на середину 50-х 200 км. В 50-і роки у новій частині міста було проведено каналізацію, а у старій частині розпочалися роботи по її побудові. У середині 60-х років було вже 60 км замощених міських вулиць, з них 38 км вкритих асфальтом. У 50-х роках з`явилися перші ЖЕКи, які взяли на себе нагляд за комунальним господарством. На 1958

р. було виділено 1 млн. крб на побудову перших 8,5 км трамвайної лінії. Перша черга повинна була бути введена у 1960 р., а у 1965 р. трамвайна колія у 18,6 км повинна була зв'язати стару частину міста з ПТЗ, але плани ці не були втілені у життя, як згодом і плани побудови тролейбусної лінії. Не змогли повністю і газифікувати місто, як планувалося до 1962 р. Газифікація завершилася лише наприкінці 90-років ХХ ст. У 1961 році повинні були розбити й парк площею 45 га, але сучасний парк Перемоги відкрито лише у середині 70-х років. До речі, планувалося, що у 1980 р. місто буде мати 1 200 га зелених насаджень, а населення його на кінець ХХ ст. складе 210 тис.чоловік.

Переклад в електронний вигляд: Бутенко О.П.

На нашому сайті Ви можете дізнатися більше про історію Нікопольщини:

- [Історія Нікопольщини](#)

і [У разі використання матеріалів цього сайту активне посилання на сайт обов'язкове](#)